ISSIQXONA EFFEKTI

Abdullayev Asadbek Toxirjon o'gli
Talaba Farg'ona politexnika inistituti Farg'ona shahri

Issiqxona effekti yaxshi narsa. U sayyorani qulay o'rtacha 57 daraja Farangeyt (13,9 daraja Selsiy) gacha isitadi va yerdagi hayotni yashashga yaroqli qiladi. Busiz, dunyo muzlagan, yashash uchun yaroqsiz, xuddi Marsga o'xshagan joyga aylanadi. Muammo shundaki, insoniyatning energiya uchun qazib olinadigan yoqilg'ilarni shafqatsiz yoqishi tabiiy issiqxona effektini sun'iy ravishda kuchaytirmoqda. Natija? Sayyora iqlim tizimlarini son-sanoqsiz yo'llar bilan o'zgartiradigan global isishning kuchayishi.

Issiqxona effektining oqibatlari. Bugungi kunda inson tomonidan chiqariladigan issiqxona gazlari emissiyasi har qachongidan ham yuqori , atmosferadagi issiqxona gazlari kontsentratsiyasi tez o'sib bormoqda va ma'lumotlariga ko'ra, sayyora isib bormoqda. Sanoatdan oldingi davrlar va hozirgi vaqt oralig'ida yerning o'rtacha harorati Farengeyt 1,8 darajaga (selsiy bo'yicha 1,0 daraja) oshdi, bu isishning taxminan uchdan ikki qismi faqat so'nggi bir necha o'n yilliklarda sodir bo'ldi, 1983 yildan 2012 yilgacha so'nggi 1400 yil ichidagi eng issiq 30 yillik davr bo'lgan (baholash mumkin bo'lgan Shimoliy yarim sharda), va 2014 yildan 2018 yilgacha bo'lgan barcha besh yil rekord darajadagi eng issiq yil bo'ldi global miqyosda. Agar isish tendentsiyalari hozirgi sur'atda davom etsa, 2030 va 2052 yillar oralig'ida global isish sanoatdan oldingi darajadan 2,7 daraja Farangeyt (1,5 daraja Selsiy) ga etadi.

Texnogen issiqxona gazlari emissiyasi bilan ta'minlangan global isish yerning iqlim tizimlarini ko'p jihatdan o'zgartirmoqda.

Issiqxona effekti yechimi. Yer har doim issiq va sovuq fazalarni boshidan kechirgan, tabiiy kuchlar - quyosh intensivligi, vulqon otilishi va issiqxona gazlari kontsentratsiyasining tabiiy o'zgarishi-sayyoramiz quyoshdan qancha energiya olishiga ta'sir qiladi. Ammo bugungi iqlim isishi, xususan, 20-asr o'rtalaridan boshlab haroratning oshishi - faqat tabiiy sabablar bilan izohlab bo'lmaydigan tezlikda sodir bo'lmoqda. NASA ma'lumotlariga ko'ra , "tabiiy sabablar bugungi kunda ham davom etmoqda, ammo ularning ta'siri juda kichik yoki ular so'nggi o'n yilliklarda kuzatilgan tez isishni tushuntirish uchun juda sekin sodir bo'ladi". Boshqacha qilib aytganda, muammo odamlardir. Lekin biz ham yechim bo'lishimiz mumkin. Biz issiqxona gazlari chiqindilarini cheklash imkoniyatiga egamiz, ammo buni amalga oshirish oson bo'lmaydi. Energiya tizimlarimizni kapital ta'mirlash transformativ, agressiv global harakatlarni talab qiladi - va hozir. IPCCga ko'ra, biz 2030 yilga borib issiqxona gazlari ifloslanishini 2010 yil darajasidan 45 foizga kamaytirishimiz va 2050 yilga borib aniq nolga erishishimiz kerak. Global isish Selsiy bo'yicha 1,5 darajadan oshib ketishiga imkon berish uchun (IPCC iqlim o'zgarishining eng yomon oqibatlaridan qochish uchun chegara sifatida belgilagan). ta'siri) kuchliroq qurg'oqchilik, haddan tashqari issiqlik, suv toshqini va qashshoqlik, turlarning qisqarishi (jumladan, dunyo marjon riflarining ommaviy nobud bo'lishi) va oziq-ovqat tanqisligi va o'rmon yong'inlarining kuchayishini anglatadi.

Issiqxona gazlari chiqindilarini kamaytirish xalqaro, milliy va mahalliy darajada katta sa'y-harakatlarni talab qiladi. dasturlari, uglerod narxini belgilash va uglerodni ushlash , saqlash va ulardan foydalanish texnologiyalaridan (karbonat angidridni ushlab turadigan) yaxshiroq foydalanishimiz kerak.elektr stansiyalari kabi emissiya manbalaridan yoki to'g'ridan-to'g'ri havodan va uni doimiy ravishda er ostiga ko'mish yoki boshqa materiallarga aylantirish). Biz uglerodni saqlaydigan o'rmonlarimizni himoya qilishimiz va oziq-ovqat chiqindilari va u bilan birga keladigan chiqindilarni kamaytirishimiz kerak. Va individual ravishda, biz kundalik hayotimizda uglerodni kamaytirish choralarini ko'rishimiz kerak.

Foydalanilgan Adabiyotlar:

1. A. Ergashev “Umumiy ekologiya”. Oliy o'quv yurt talabalari uchun darslik Toshkent- 2003.
2. Y. Shodimetov, R.Rahimbekov, “Ijtimoiy ekologiyaga kirish”. Oliy o'quv yurtlari uchun darslik. Toshkent ,,O'qituvchi” 1994.
3. O. Qudratov ,,Sanoat ekologiyasi".Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi bakalavrlar uchun o'quv qo'llanma.Toshkent-2003.